

Број: 04/1-05-375/09
Сарајево: 13. 10. 2009.

**ИЗВЈЕШТАЈ СА ЧЕТВРТОГ ДИЈЕЛА РЕДОВНОГ ЗАСЈЕДАЊА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ САВЈЕТА ЕВРОПЕ ЗА 2009. ГОДИНУ,
СТРАЗБУР,
ОД 28. СЕПТЕМБРА ДО 2. ОКТОБРА 2009.**

У Стразбуру је, од 28. септембра до 2. октобра 2009. године, одржан четврти дио редовног засједања Парламентарне скупштине Савјета Европе. На засједању је учествовала Делегација ПСБиХ у којој су били: **Бакир Изетбеговић**, председавајући Делегације, **Славко Матић**, **Милица Марковић**, **Алма Чоло**, чланови, и **Едина Хрњић**, секретар Делегације.

Најзначајнији акценти засједања

У говору којим је отворио четврти дио редовног засједања ПССЕ, предсједник Скупштине, Луис Марија де Пуч позвао је парламентарце да гласањем за генералног секретара Савјета Европе покажу јаку политичку подршку будућем секретару. Поздравио је постизање споразума између Јерменије и Турске о нормализацији њихових односа, те договор између Словеније и Хрватске о рјешавању територијалног питања које је присутно још од распада Југославије. „Обично смо ми ти који дајемо нашим земљама чланицама добре примјере које треба да слиједи. Овог пута је на нама да слиједимо ова два изврсна примјера“, рекао је предсједник Де Пуч.

Избор генералног секретара Савјета Европе

Након вишемјесечне кризе у вези с избором генералног секретара Савјета Европе, парламентарци су у уторак, 29. септембра 2009. године, коначно тајним гласањем изабрали новог генералног секретара Организације. Са 165 од укупно 245 гласова, за генералног секретара Савјета Европе на петогодишњи мандат изабран је Торбјорн Јагланд. Господин Јагланд је предсједник Парламента Краљевине Норвешке од 2005. године. На дужност генералног секретара СЕ званично је ступио 1. октобра 2009.

Дебата о рату између Грузије и Русије: стање након годину дана

Скупштина је затражила од Русије да до краја године дозволи посматрачима из Европске уније приступ Јужној Осетији и Абхазији, да отклони сва ограничења хуманитарне помоћи за ова два региона, те дозволи грузијским цивилима да се крећу слободно преко постављених граница. Надаље, утврђено је да годину дана послје рата још увијек није учињен довољан напредак у отклањању посљедица рата, а у неким областима ствари су чак кренуле уназад. У резолуцији усвојеној након дебате наводи се да је Грузија испунила већину захтјева ПССЕ, док

Русија то није учинила, те је такав став Русије описан неразумљивим с обзиром да већина захтјева ПССЕ уопште нема везе са статусом Јужне Осетије или Абхазије. С тим у вези, оцијењено је да Русији недостаје политичка воља да се позабави посљедицама рата.

Изазови које постављају климатске промјене

Дискутујући о изазовима које узрокују климатске промјене, ПС Савјета Европе изразила је увјерење да ће предстојећа конференција УН-а о климатским промјенама која ће се одржати у Копенхагену у децембру 2009. резултирати постизањем споразума који ће ставити акценат на једнакост и социјалну правду. Потребно је постићи споразум о смањењу емисија стакленичких гасова за сваку земљу, и то најмање 50% до 2050. године, али је у исто вријеме потребно користити диференцирани приступ који узима у обзир популацију, индустријски развој и сиромаштво земаља. „Најмање развијене земље имају ограничене капацитете и ресурсе за прилагођавање климатским промјенама и биће највише погођене, иако се ради о земљама које су најмање допринијеле глобалном загријавању“, наводи се у извјештају о овој теми. Из тог разлога, развијене земље морају преузети снажно водство и иницирати значајно смањење емисија стакленичких гасова уз претпоставку да ће ограничења до 2050. године бити иста за све земље. Парламентарна скупштина СЕ позвала је државе чланице да преговарају о низу мјера које ће чинити дио будућег споразума, укључујући обавезу да истражују, развијају и размјењују нове технологије. Препорука коју је поводом дебате о климатским промјенама Скупштина СЕ упутила Комитету министара је да климатске промјене стави у врх приоритета свог дјеловања и размотри израду новог протокола на Европску конвенцију о људским правима који ће садржати право на здраву и одрживу животну средину као људско право.

Образовање из области културе

Разматрајући извјештај гђе Кристине Мутонен (Аустрија, Социјалистичка група) о потреби образовања из културе, ПС Савјета Европе закључила је да култура и умјетност морају постати неопходни дио формалног образовања, те позвала државе чланице да подрже истраживања с циљем успостављања националних стратегија за образовање из области културе, јер према ставу ПССЕ, та врста образовања уз помоћ квалификованих професора и умјетника треба да буде обавезна у школама. Препоруком усвојеном након дебате, Парламентарна скупштина Савјета Европе позвала је министре образовања, културе и информисања у државама чланицама СЕ да поред наведене стратегије: обезбиједи платформе за дијалог и учење људима свих узраста и поријекла како би промовисали кохезију кроз културно образовање; промовишу различитост у култури, као и поштовање и толеранцију према другим културама, нпр. тако да се направи разлика између националног идентитета и одређене културе, али уз признавање заједничких коријена и историјских и културних међуодноса у Европи и шире; на националном нивоу развију системе процјене образовања из културе и друштвених способности; у сарадњи са СЕ успоставе пројекте за реализацију Унескове мапе пута за умјетничко образовање и презентују их на наредној Свјетској конференцији о умјетничком образовању у Сеулу 2010. године.

Обраћање министра иностраних послова Републике Словеније

Г. Самуел Жбогар, министар иностраних послова Републике Словеније и предсједавајући Комитета министара СЕ, обратио се Скупштини у име словеначког предсједавања Савјетом Европе. На самом почетку говора, министар Жбогар изразио је задовољство постизањем договора о пакету мјера за подстицање дијалога између Комитета министара СЕ и Парламентарне скупштине СЕ. Затим се осврнуо на значај који Словенија придаје развоју догађаја у Југоисточној Европи нагласивши притом да словеначко предсједавање настоји укључити Југоисточну Европу у све активности Савјета Европе. **У том контексту најприје је**

говорио о Босни и Херцеговини. Навео је да је Комитет министара недавно разматрао напредак БиХ у испуњавању обавеза према СЕ, те да је Комитет забринут погоршањем политичке климе и осудио је поновне покушаје оспоравања Дејтонског споразума који нарушавају функционисање државних институција. Надаље, Комитет министара је потцртао значај усклађивања Устава БиХ са Европском конвенцијом о људским правима. Напредак у БиХ забиљежен је у погледу ратификовања ревидиране Европске социјалне повеље и завршетка процедуре именовања државних омбудсмена. Међутим, Комитет министара био је приморан да понови озбиљну забринутост због етничке сегрегације присутне у образовном систему, те је позвао власти БиХ да предузму озбиљне мјере за очување мултиетничког карактера образовног система. Поред тога, власти БиХ позване су да наставе пуну сарадњу са Међународним кривичним судом за бившу Југославију, те ухапсе и предају преостале осумњичене за ратне злочине. Словеначко предсједавање, према ријечима министра Жбогара, у потпуности подржава Босну и Херцеговину у погледу интеграције у европске институције и нада се да ће БиХ захваљујући тој подршци даље напредовати у испуњавању својих обавеза.

У наставку, г. Жбогар је говорио о развојима догађаја у Молдавији и Грузији, те о ситуацији у вези са Европским судом за људска права.

Додјела награде Парламентарне скупштине Савјета Европе за равноправност полова 2009.

Овогодишња награда Парламентарне скупштине Савјета Европе за равноправност полова додијељена је Социјалистичкој странци Португала која се, према жирију, истакла тако што је још 1995. године усвојила интерне квоте, а након тога и закон према којем на свим листама за парламентарне, европске и локалне изборе мора бити најмање 33% мање заступљеног пола. Друга награда припала је Лабуристичкој странци Уједињеног Краљевства и шведској Лијевој странци. Признања је уручио предсједник ПССЕ, Луис Марија де Пуч, који је изразио наду да ће ове награде подстакнути друге политичке партије да предузму практичне кораке како би значајно повећали учешће жена у политици.

Наводи о политички мотивисаним злоупотребама система кривичног правосуђа у државама чланицама Савјета Европе

Предмет извјештаја припремљеног као основа за ову дебату јесте да се испита како политичари могу да утичу на кривичне поступке, те је извјестилац о овој теми, гђа Сабине Лојтејзер-Шнарленбергер (Њемачка, АЛДЕ), испитивала четири система кривичног правосуђа у Европи – у Уједињеном Краљевству, Француској, Њемачкој и у Руској Федерацији. Анализирани су велики случајеви као што су одбацивање истраге о превари у *British Aerospace* те убиство новинарке Политковске у Руској Федерацији. Закључено је да је независност правосудног система прва линија одбране од политичког уплитања у право, а четири наведене земље позване су да спроведу неопходне реформе у својим правосудним системима.

Расправа о одузимању акредитива Делегацији Руске Федерације у ПССЕ

Иницијативу Делегације Грузије о одузимању акредитива руској делегацији због непоступања у складу са резолуцијама ПС Савјета Европе потписала су седамдесет и два члана скупштине. Ипак, у резолуцији усвојеној након дебате о овој теми, Скупштина је потврдила акредитиве Делегацији Руске Федерације упркос чињеници да није испунила већину захтјева Савјета Европе, сматрајући да ће потврда акредитива подстаћи руске власти да се укључе у конструктиван дијалог у вези са рјешавањем питања која су наведена у скупштинској резолуцији о посљедицама рата између Русије и Грузије. У овој дебати учествовала је и

гђа Милица Марковић, а поводом неспоразума до којег је дошло на јунском дијелу засједања ПССЕ када је иницијатива за одузимање акредитива и покренута. Говор гђе Марковић: "Прије него што кажем свој став о Предлогу резолуције 'Преиспитивање, из темељних разлога, мандата који су већ ратификовани руској делегацији', хтјела бих да интервенишем у вези са потписима на поменутој резолуцији. Желим да вас обавијестим да ја, Милица Марковић, нисам потписник предлога ове резолуције. С обзиром да је дошло до неспоразума, очекујем извињење грузијске делегације или ћу листу потписника сматрати фалсификатом. А сада нешто о Предлогу резолуције. Садржај ове резолуције представља попис проблема између Русије и Грузије. У ситуацији када ПС Савјета Европе улаже много напора да би помогла нормализацију односа између Русије и Грузије, не треба правити погрешне кораке. Прије два дана имали смо дискусију о резолуцији ове скупштине у вези са ратом између Грузије и Русије, гдје је Скупштина јасно рекла шта очекује од Русије. У тој резолуцији нигдје се не говори о евентуалном преиспитивању мандата који су већ ратификовани руској делегацији у смислу санкција према Русији због непоштовања захтјева ове скупштине. Зато сматрам да је ова резолуција о преиспитивању мандата преурањена и уопште прејака и антидемократска. Сматрам, такође, да грузијска делегација, састављајући ову резолуцију није водила рачуна о демократским принципима. Прихватање ове резолуције значило би да се Скупштина ставља само на једну страну, страну Грузије, што није добро, јер знамо да је проблем сукоба између Русије и Грузије комплексан, те да се не може ријешити у једном дану или у једном преиспитивању мандата. Прихватање ове резолуције послало би поруку да је Скупштина спремна да изврши кажњавање једне стране, а да није оставила времена да се покуша нормализовати ситуација коју је проузроковао рат. Не вјерујем да Скупштина треба да преузме улогу међународног суда нити неке друге судске институције. Зато мислим да треба одбацити ову резолуцију јер би њено прихватање било антидемократски и окрутан чин. Данас када ћемо обиљежити 60. рођендан СЕ, што је у ствари, глорификација процеса деморкатизације у Европи, Парламентарној скупштини СЕ не треба порука пристраности и необјективности."

Реформа Уједињених нација и државе чланице Савјета Европе

У дебати о реформи Уједињених нација и државама чланицама Савјета Европе наглашена је потреба да се забрани употреба вета у Савјету безбједности УН-а када се ради о кршењу људских права. С тим у вези, Парламентарна скупштина Савјета Европе позвала је европске владе да заузму заједнички став у погледу забране вета у случајевима стварног кршења људских права или у случајевима у којима постоји опасност да ће доћи до кршења људских права. Такође је постигнута сагласност о предлогу за прелазну реформу Савјета безбједности засновану на новој категорији несталних чланица изабраних на дужи период него што је то сада случај.

Дебата о будућности Савјета Европе

Свјесни чињенице да активности Савјета Европе морају константно бити подвргнуте објективној критичкој анализи, парламентарци су затражили од држава чланица да покажу политичку храброст у осуди понашања која нису у складу са принципима и вриједностима Савјета Европе. Комитет министара као извршно тијело Савјета Европе позвано је да ојача политичку димензију министарских састанака, тако да сваки од састанака постане велики политички догађај на којем ће бити донесене значајне политичке одлуке. Надаље, парламентарци су потврдили да Савјет Европе не може адекватно функционисати ако нема искреног и конструктивног дијалога између његова два статутарна тијела, и стога се морају ојачати дијалог и консултације између Комитета министара и ПССЕ.

На четвртом дијелу редовног засједања ПССЕ, поред осталих, одржан је и састанак Мониторинг комитета ПССЕ на којем је, на позив председавајућег Комитета учествовао г. Бакир Изетбеговић. Том приликом извјестиоци Мониторинг комитета ПССЕ за БиХ, г. Мевлут Чавушоглу и г. Кимо Саси, презентовали су информацију о својој посљедњој посјети Босни и Херцеговини у којој наводе да су изгледи за усвајање новог устава прије избора 2010. прилично слаби. „Доношење устава је захтјеван посао који тражи широк консензус о основним карактеристикама реформе, те он не би требало да буде злоупотријебљен у сврху изборне кампање“, закључили су извјестиоци. Стога је потребно покренути дијалог о промјенама устава уз помоћ Венецијанске комисије како би БиХ постала „нормална европска држава“. Извјештај о напретку БиХ који припремају Чавушоглу и Саси још увијек није завршен, а расправа о Босни и Херцеговини могућа је на првом дијелу редовног засједања ПССЕ за 2010. годину (јануар 2010).

Документи које је усвојила Парламентарна скупштина Савјета Европе на четвртом дијелу редовног засједања за 2009. годину:

- Препорука 1882 о Интернет и *online* медијским услугама подобним за малољетнике
- Препорука 1884 – Образовање у области културе: знање о култури, креативност и међукултурално разумијевање кроз образовање
- Резолуција 1691 о силовању жена, укључујући силовање у браку
- Препорука 1887 о о силовању жена, укључујући силовање у браку
- Резолуција 1685 о разматрању још нератификованих акредитива Делегације Молдавије
- Резолуција 1685 о наводима о политички мотивисаним злоупотребама система кривичног правосуђа у државама чланицама СЕ
- Резолуција 1689 о будућности Савјета Европе у свјетлу његове 60. годишњице
- Препорука 1886 о будућности Савјета Европе у свјетлу његове 60. годишњице
- Препорука 1889 о новом управљању океанима
- Резолуција 1694 о новом управљању океанима
- Резолуција 1682 о изазовима које постављају климатске промјене
- Препорука 1883 о изазовима које постављају климатске промјене
- Резолуција 1684 о активностима ОЕЦД-а у периоду 2008-2009.
- Резолуција 1683 о стању годину дана након рата између Русије и Грузије
- Резолуција 1693 о води као стратешком изазову за медитерански базен
- Препорука 1885 о изради додатног протокола уз Европску конвенцију о људским правима који се односи на право на здраву животну средину
- Резолуција 1688 – Реформа УН-а и државе чланице СЕ
- Резолуција 1680 – Поштовање обавеза и дужности од Монака
- Резолуција 1692 о функционисању демократских институција у Молдавији – спровођење Резолуције 1666 (2009)
- Резолуција 1687 о преиспитивању акредитива Делегације Руске Федерације.

Извјештај припремила

Едина Хрњић, секретар Делегације

Извјештај одобрио

Бакир Изетбеговић,
предсједавајући Делегације

Доставити:

- колегијумима оба дома Парламентарне скупштине БиХ
- Комисији за спољне послове Представничког дома ПСБиХ
- Комисији за спољну и трговинску политику, царине, саобраћај и комуникације Дома народа ПСБиХ
- Делегацији у Парламентарној скупштини Савјета Европе
- Колегијуму Секретаријата ПСБиХ
- Министарству иностраних послова БиХ